

Regiovorming in de praktijk

Op zoek naar praktijkvoorbeelden?

We werken aan een online overzicht van de referentieregio's en hun regionale praktijken.

Wil je graag zelfs iets delen?

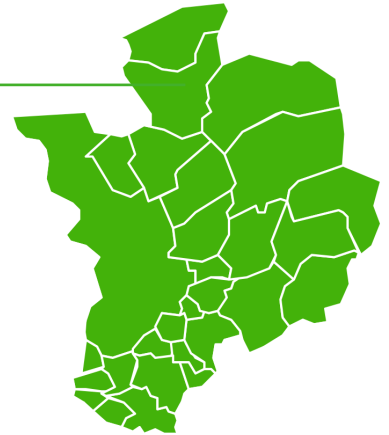
Contacteer ons via
regiovorming@vvsg.be.

De 15 referentieregio's in 't kort

Referentieregio Antwerpen

Lokale besturen _ Aartselaar, Antwerpen, Boechout, Boom, Borsbeek, Brasschaat, Brecht, Edegem, Essen, Hemiksem, Hove, Kalmthout, Kapellen, Kontich, Lint, Malle, Mortsel, Niel, Ranst, Rumst, Schelle, Schilde, Schoten, Stabroek, Wijnegem, Wommelgem, Wuustwezel, Zandhoven, Zoersel

Overleg en samenwerking _ Het burgemeestersoverleg in referentieregio Antwerpen komt af en toe samen in de schoot van Intercommunale Igean.



Referentieregio Brugge

Lokale besturen _ Beernem, Blankenberge, Brugge, Damme, Jabbeke, Knokke-Heist, Oostkamp, Torhout, Zedelgem en Zuienkerke

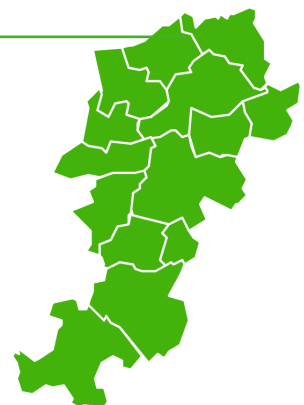
Overleg en samenwerking _ Het burgemeestersoverleg in de referentieregio is ontstaan in 2008 en groeide sindsdien uit tot een overleg dat om de 1,5 maand samenkomt rond actuele thema's, om kennis uit te wisselen en nieuwe initiatieven tot samenwerking te bespreken. Deze legislatuur ontstonden nieuwe vormen van samenwerking, bv. een regionaal doorbraakproject om de personeelskrapte in de regio op te vangen, ambtelijk overleg op vlak van cultuur/vrije tijd en opstart UiTPAS-werking, overleg (jeugd)bibliotheken, overheidsopdrachten, IT... Het burgemeestersoverleg wordt ondersteund door streekontwikkelingsintercommunale WVI.



Referentieregio Denderregio

Lokale besturen _ Aalst, Berlare, Buggenhout, Denderleeuw, Dendermonde, Erpe-Mere, Geraardsbergen, Haaltert, Hamme, Lebbeke, Lede, Ninove, Wichelen, Zele

Overleg en samenwerking _ De afbakening van de referentieregio's in 2021 zorgde voor het ontstaan van de Denderregio. Het burgemeestersoverleg en het overleg van de Algemeen Directeurs is dan ook een relatief nieuw gegeven. Deze regionale fora worden actief ondersteund door de streekontwikkelingsintercommunales Solva en DDS.

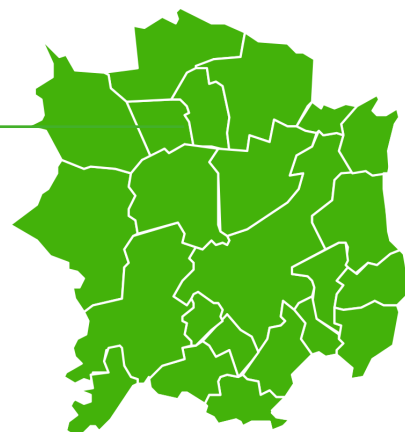


Referentieregio Gent

Lokale besturen _ Aalter, Assenede, Deinze, De Pinte, Destelbergen, Eeklo, Evergem, Gavere, Gent, Kaprijke, Laarne, Lievegem, Lochristi, Maldegem, Melle, Merelbeke, Nazareth, Sint-Laureins, Sint-Martens-Latem, Wachtebeke, Wetteren, Zulte, Zelzate

Overleg en samenwerking _ De burgemeestersfora worden georganiseerd in 2 subregio's die elk socio-demografisch een geheel vormen: het Meetjesland enerzijds en de Leie-Schelde-streek samen met de Oostrand van Gent anderzijds. Deze burgemeestersfora worden ondersteund door de streekontwikkelingsintercommunale Veneco.

Daarnaast is er overkoepelend het politiek streekforum van alle gemeenten in de referentieregio en de betrokken provinciale gedeputeerden, dat wordt getrokken door de stad Gent, Veneco en de provincie Oost-Vlaanderen.



Referentieregio Halle-Vilvoorde

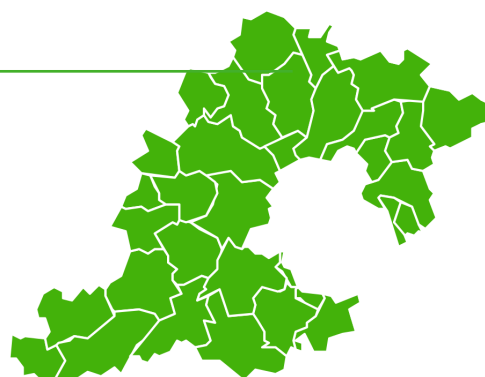
Lokale besturen _ Affligem, Asse, Beersel, Bever, Dilbeek, Drogenbos, Galmaarden, Grimbergen, Gooik, Halle, Herne, Kampenhout, Kapelle-op-den-Bos, Kraainem, Lennik, Liedekerke, Linkebeek, Machelen-Diegem, Meise, Merchtem, Opwijk, Pepingen, Roosdaal, Sint-Genesius-Rode, Sint-Pieters-Leeuw, Steenokkerzeel, Ternat, Vilvoorde, Wemmel, Wezembeek-Oppem, Zaventem, Zemst

Overleg en samenwerking _ Het Toekomstforum is het burgemeestersoverleg van Halle-Vilvoorde dat, door overleg en coördinatie, bovenlokale problematieken wil aanpakken en oplossen, met als doel om de kwaliteit van het leven voor de 600.000 inwoners van Halle-Vilvoorde te verhogen op het vlak van werken, studeren, mobiliteit, cultuur, taal, e.a. Centraal in de uitbouw van het Toekomstforum staan de inhoudelijke themawerkgroepen : Integratie & inburgering, Integrale veiligheid, Mobiliteit, Onderwijs, Werk & Economie, Zorg en welzijn, Ruimtelijke ordening, Platform Luchthavenregio Vlaams.

Op 5 juni 2019 ondertekenden de 35 burgemeesters en de gedeputeerden van de regio opnieuw een samenwerkingsovereenkomst waarmee ze zich voor de volgende zes jaren in het Toekomstforum Halle-Vilvoorde engageren.

Dit regionale forum wordt ondersteund door de streekontwikkelingsintercommunale Haviland en de provincie Vlaams-Brabant.

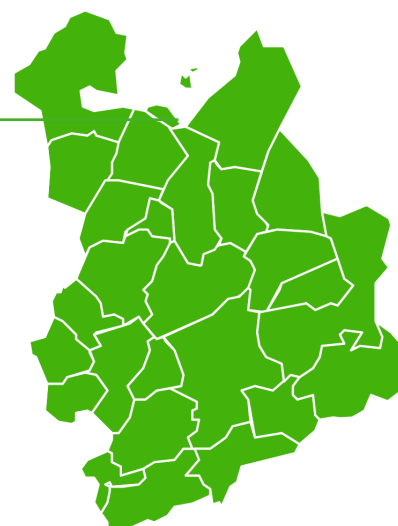
Meer weten?



Referentieregio Kempen

Lokale besturen _ Arendonk, Baarle-Hertog, Balen, Beerse, Dessel, Geel, Grobbendonk, Herentals, Herenthout, Herselt, Hoogstraten, Hulshout, Kasterlee, Laakdal, Lille, Meerhout, Merksplas, Mol, Olen, Oud-Turnhout, Ravels, Retie, Rijkevorsel, Turnhout, Vorselaar, Vosselaar, Westerlo

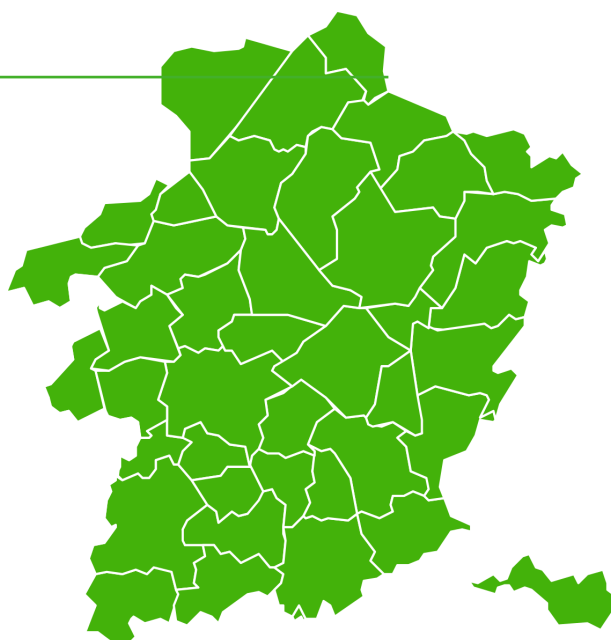
Overleg en samenwerking _ Er is een actief burgemeestersoverleg, ondersteund door streekontwikkelingsintercommunale IOK. Ook binnen andere fora (van schepenen van welzijn, algemeen directeurs, korpschefs politie, gemeentelijke experten omgeving, GIS, huisvesting...) gebeurt afstemming en samenwerking op diverse domeinen.



Referentieregio Limburg

Lokale besturen _ Alken, As, Beringen, Bocholt, Bree, Diepenbeek, Dilsen-Stokkem, Genk, Gingelom, Halen, Ham, Hamont-Achel, Hasselt, Hechtel-Eksel, Heers, Herk-de-Stad, Herstappe, Heusden-Zolder, Hoeselt, Houthalen-Helchteren, Kinrooi, Kortesseem, Lanaken, Leopoldsburg, Lommel, Lummen, Maaseik, maasmechelen, Nieuwerkerken, Oudsbergen, Peer, Pelt, Riemst, Sint-Truiden, Tessenderlo, Tongeren, Voeren, Wellen, Zonhoven, Zutendaal

Overleg en samenwerking _ Op 21 april 2022 vond een eerste samenkomst plaats met de Limburgse burgemeesters en algemeen directeurs. Op deze eerste 'Regioraad' bespraken de aanwezigen de randvoorwaarden en besluitvormingsproces voor de toekomstige werking van het Limburgs burgemeestersoverleg. Daarnaast was er de mogelijkheid om thema's aan te reiken waar de regiowerking inhoudelijk mee aan de slag kan. Tot slot werd besloten een politieke werkgroep te starten die de Regioraad mee vorm geeft in samenspraak met het ambtelijk netwerkteam.

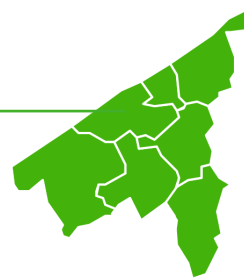


Referentieregio Middenkust

Lokale besturen _ Middelkerke, Oostende, Bredene, De Haan, Gistel, Oudenburg en Ichtegem

Overleg en samenwerking _ Het burgemeestersoverleg in de referentieregio is ontstaan in 2015 en vergadert een vijftal keer per jaar. Het overleg kreeg een impuls door het traject van de regiovorming. Dit uit zich onder andere in de toename van het aantal samenkomsten van dit overlegorgaan en in het stijgend aantal initiatieven tot opzet van samenwerking in de regio deze legislatuur.

Eveneens onder impuls van de regiovorming ontstond er recent een nieuw regionaal forum van algemeen directeuren en adjunct algemeen directeuren (in 2022), dat om de 6 weken samenkomt en terugkoppelt naar het burgemeestersoverleg.



Referentieregio Midwest

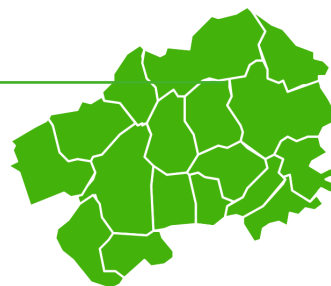
Lokale besturen _ Ardoorie, Hooglede, Ingelmunster, Izegem, Ledegem, Lichtervelde, Meulebeke, Moorslede, Oostrozebeke, Pittem, Roeselare, Ruiselede, Staden, Tielt, Wielsbeke en Wingene

Overleg en samenwerking _ Sinds 2004 zorgt het Midwestoverleg voor intergemeentelijke samenwerking in referentieregio Midwest.

In deze maandelijkse bijeenkomsten zijn de 16 Midwest-besturen vertegenwoordigd door de burgemeester. Naast de burgemeesters, nemen ook de gedeputeerde van de provincie West-Vlaanderen, de algemeen directeur van WVI, een algemeen directeur van één van de Midwest-besturen en de algemeen directeur van Midwest deel.

Dit leidde eind 2017 tot de oprichting van de dienstverlenende vereniging (DVV) Midwest.

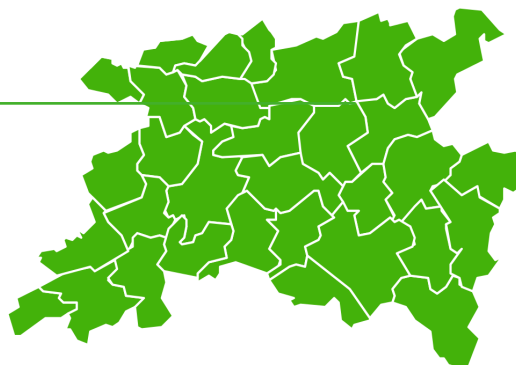
Midwest streeft naar een nog sterkere samenwerking tussen deelnemende besturen om hen te ondersteunen, de bestuurskracht te verhogen en de ontwikkeling van de streek te versterken.



Referentieregio Oost-Brabant

Lokale besturen _ Aarschot, Begijnendijk, Bekkevoort, Bertem, Bierbeek, Boortmeerbeek, Boutersem, Diest, Geetbets, Glabbeek, Haacht, Herent, Hoegaarden, Hoeilaart, Holsbeek, Huldenberg, Keerbergen, Kortenaeken, Kortenberg, Landen, Leuven, Linter, Lubbeek, Oud-Heverlee, Overijse, Rotselaar, Scherpenheuvel-Zichem, Tervuren, Tienen, Tremelo, Zoutleeuw

Overleg en samenwerking _ De 30 burgemeesters van Oost-Brabant overleggen vijf keer per jaar over de uitdagingen waar de referentieregio voor staat. In het burgemeestersoverleg rond regionale samenwerking bespreken de lokale besturen verschillende beleidskwesties. Zo komen onder meer het mobiliteitsvraagstuk in de regio, ruimtelijke ordening en wonen regelmatig aan bod. Ook een vertegenwoordiger van de KU Leuven, de vier gedeputeerden van



het Leuvense arrondissement worden uitgenodigd voor het burgemeestersoverleg. Deze vergadering bereidt tevens de beslissingen voor en legt de dossiers ter goedkeuring voor aan de individuele gemeenteraden die hun beslissingsbevoegdheid behouden. Dit regionale forum wordt ondersteund door de streekontwikkelingsintercommunale [Interleuven](#).

[Meer weten?](#)

Referentieregio Rivierenland

Lokale besturen _ Berlaar, Bonheiden, Bornem, Duffel, Heist-op-den-Berg, Lier, Mechelen, Putte, PuursSintAmands, Sint-Katelijne-Waver, Willebroek, Bornem

Overleg en samenwerking _ In de referentieregio Rivierenland wordt gewerkt met een regionale mandaatgroep waarin naast burgemeesters en gedeputeerden ook regioparlementairen en gemandateerden van middenveldorganisaties worden uitgenodigd voor dit overleg. De agendavorming van de regionale mandaatgroep komt tot stand aan de hand van een agendacommissie bestaande uit 6 mandatarissen. Deze commissie bestaat uit de voorzitter van [IGEMO](#), de voorzitter van [IVAREM](#), de voorzitter van de [hulpverleningszone](#), de voorzitter van de welzijnskoepel, de voorzitter van de regionale mandaatgroep en een federaal parlementslid.



Referentieregio Vlaamse Ardennen

Lokale besturen _ Brakel, Herzele, Horebeke, Kluisbergen, Kruisem, Lierde, Maarkedal, Oosterzele, Oudenaarde, Ronse, Sint-Lievens-Houtem, Wortegem-Petegem, Zottegem, Zwalm

Overleg en samenwerking _ In 2019 nam de ondersteuning van het burgemeestersoverleg door streekontwikkelingsintercommunale [Solva](#) een versnelling en in 2021 werd deze werking verder uitgerold met een focus op bovenlokale uitwisseling en projecten. Dit gebeurt overkoepelend met burgemeesters, algemeen directeurs en voorzitters van gemeenteraden en thematisch vanuit verschillende lokale beleidsdomeinen: Klimaat & energie, Mobiliteit, Ruimtelijke ordening, Werk & economie, Wonen en Erfgoed.

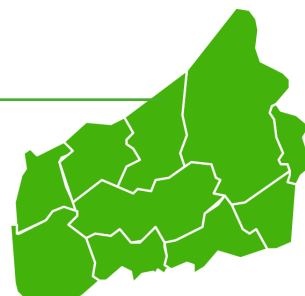
De opdracht van de regiowerking bestaat erin stakeholders uit de regio samen te brengen in netwerken waarin kennis en expertise wordt uitgewisseld, die stakeholders te informeren over opportuniteiten en nieuwe projecten, hen te inspireren over succesverhalen, ervaringen te delen, te experimenteren en te ondersteunen bij subsidie-opportuniteiten. Dit alles om de lokale besturen uit de Vlaamse Ardennen mee te nemen in de koers naar de toekomst op vlak van leefbare kernen, werk in eigen streek en open ruimte vrijwaren.



Referentieregio Waasland

Lokale besturen _ Beveren, Kruibeke, Lokeren, Moerbeke, Sint-Gillis-Waas, Sint-Niklaas, Stekene, Temse, Waasmunster, Zwijndrecht

Overleg en samenwerking _ De regio Waasland kent tot nog toe geen echt burgemeestersoverleg. Burgemeesters hebben natuurlijk formeel overleg in het kader van 'verplichte' ontmoetingen, zoals de hulpverleningszone en informeel in de marge van dergelijke vergaderingen. Zeven van de tien Wase burgemeester maken bovendien deel uit van de raad van bestuur van de streekontwikkelingsintercommunale Interwaas - de drie ontbrekende burgemeesters worden regelmatig mee uitgenodigd.



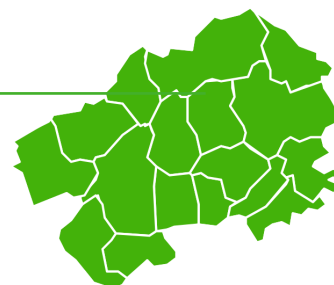
Referentieregio Westhoek

Lokale besturen _ Alveringem, De Panne, Diksmuide, Heuvelland, Houthulst, Koekelare, Koksijde, Kortemark, Langemark-Poelkapelle, Lo-Reninge, Ieper, Mesen, Nieuwpoort, Poperinge, Veurne, Vleteren, Zonnebeke

Overleg en samenwerking _ In 1994 werd het Westhoekoverleg opgestart, in 2017 werd de dienstverlenende vereniging Westhoek opgericht. Beleidsvoorbereiding is de taak van het Westhoekoverleg, de uitvoering ervan gebeurt door DVV Westhoek. De DVV zorgde er bijvoorbeeld al voor dat de bestaande samenwerkingen efficiënter en transparanter georganiseerd werden.

Lopende samenwerkingen zijn:

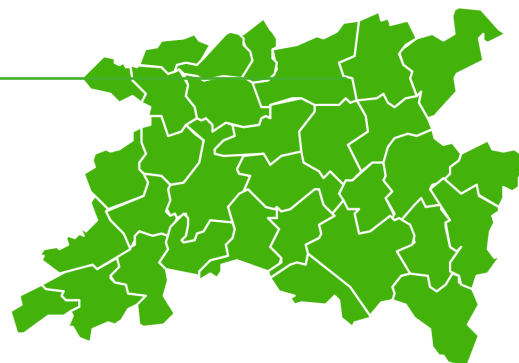
- Economisch masterplan 2020-2025: Westhoek Impulsplan POM West-Vlaanderen;
- Strategisch beleidsplan 'Toerisme en Recreatie' 2018-2024: Westtoer;
- Meerjarenplan Regionaal Landschap 'Westhoek' 2020-2025: RLWH;
- Gebiedsgerichte inzet provincie West-Vlaanderen 2020-2025.



Referentieregio Zuid-West-Vlaanderen

Lokale besturen _ Anzegem, Avelgem, Deerlijk, Harelbeke, Kortrijk, Kuurne, Lendelede, Menen, Spierle-Helkijn, Waregem, Wervik, Wevelgem, Zwevegem

Overleg en samenwerking _ De burgemeestersconferentie van Zuid-West-Vlaanderen functioneert sinds 1977 en is daarmee het burgemeestersoverleg in Vlaanderen met de langste staat van dienst. De burgemeestersconferentie wordt ondersteund door de streekontwikkelingsintercommunale Leiedal.



Ontwikkeltrajecten

Het traject regiovorming benoemde het burgemeestersoverleg tot de spil van de regiovorming. Niet in alle referentieregio's is echter een traditie van regionaal samenwerken aanwezig. In het streven om complexe uitdagingen regionaal aan te pakken, is een burgemeestersoverleg nodig dat functioneert als een strategisch forum voor de regio.

Een ontwikkeltraject heeft als doel het burgemeestersoverleg en/of regionale fora (op te starten en) te concretiseren en de samenwerkingsmaturiteit te bevorderen. Labo regiovorming begeleidt dit proces en steunt hiervoor op de theorie rond organisatienetwerken.

Door te focussen op een inhoudelijk thema zetten we, via concrete vooruitgang binnen een bepaald beleidsdomein, de regionale samenwerking in actie. Op die manier wordt het mogelijk het proces in kaart te brengen aan de hand van een concrete case en de samenwerkingsmodaliteiten bij te sturen waar nodig.

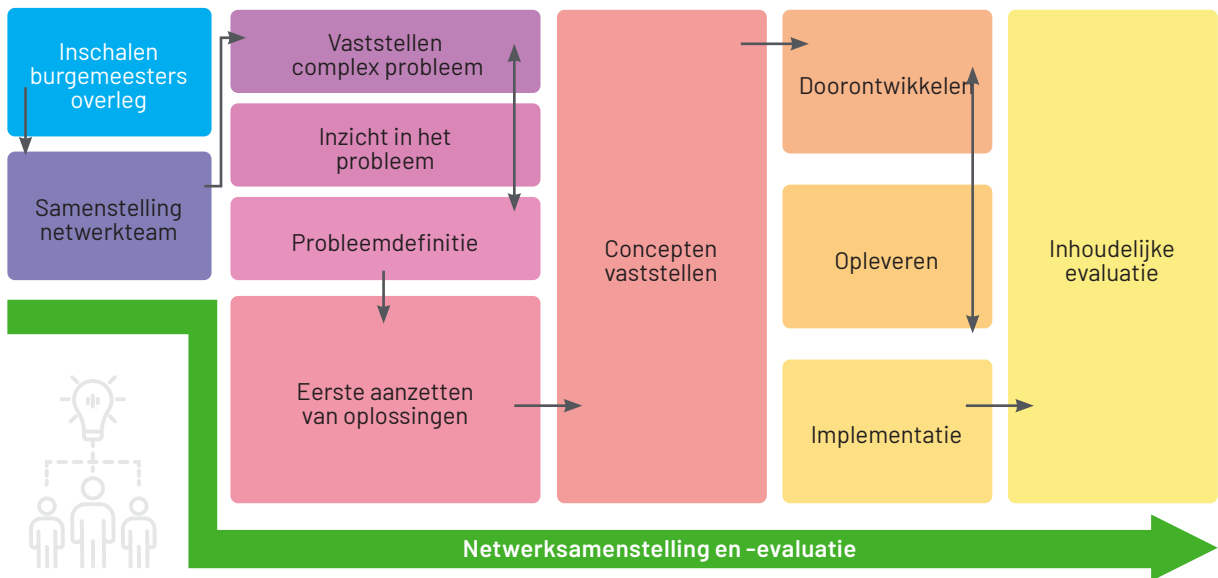


Methodiek van een ontwikkeltraject

Een ontwikkeltraject verloopt idealiter als volgt:

1. De referentieregio neemt contact op met Labo Regiovorming om een kennismakingsgesprek in te plannen.
2. Tijdens het kennismakingsgesprek wordt de huidige samenwerking in kaart gebracht en doelstelling en aanpak van het ontwikkeltraject besproken
3. De regio stelt een netwerkteam samen, dat het proces van regionaal overleg en samenwerken ontwerpt. Het netwerkteam bestaat uit gemotiveerde spelers uit de regio.
4. Er wordt, in samenspraak met het burgemeesteroverleg, een regionaal relevant thema gekozen, waaraan de uitgetekende samenwerkingsmodaliteiten kunnen worden getest.
5. Netwerkteam en burgemeesteroverleg verfijnen het thema.
6. Een thematisch projectteam zorgt voor inhoudelijke voortgang binnen het gekozen thema. Idealiter wordt deze voortgang gebruikersgericht gecreëerd en maken we gebruik van de service design methodiek.
7. Het resultaat hiervan wordt voorgelegd aan het burgemeesteroverleg, waar afspraken worden gemaakt rond de uitvoering (verdeling tijd en middelen, rolverdeling,...)
8. Het netwerkteam bereidt indien nodig de terugkoppeling naar de individuele lokale besturen voor.
9. Op basis van de afgelegde traject wordt de samenwerking geëvalueerd en waar nodig bijgestuurd.

Het proces van het ontwikkeltraject



Ontwikkeltrajecten in Labo Regiovorming

In de periode 2021 – 2023 begeleidde Labo Regiovorming drie ontwikkeltrajecten:

- **Referentieregio Antwerpen:** Slimme virtuele medewerker “Regi van de Regio”
In referentieregio Antwerpen wilde men de regionale samenwerkingsmogelijkheden verkennen door gezamenlijk in te dienen op de Vlaamse projectoproep ‘Gemeente zonder gemeentehuis’.
- **Referentieregio Gent:** Naar een geïntegreerd waterbeleid
Referentieregio Gent kent traditioneel twee burgemeesteroverleggen. Eind 2021 zag een overkoepelend, regiobreed burgemeestersoverleg het daglicht onder de naam ‘Politiek streekforum’, met de Stad Gent, Veneco en de provincie Oost-Vlaanderen als initiatiefnemers. Om de groei van dit nieuwe politieke streekforum verder te bevorderen, is een inhoudelijk traject gestart met betrekking tot integraal waterbeleid.
- **Referentieregio Limburg:** opstart Regioraad
Referentieregio Limburg zoekt naar een goed governance model om het burgemeestersoverleg (onder de titel ‘Regioraad’) op te stoelen en een eerste inhoudelijke oefening te maken.

Lees hier meer over via laboregiovorming.be

Regionale doorbraakprojecten

De bedoeling van regiovorming is oplossingen vinden voor maatschappelijke vraagstukken waar we tot nog toe geen oplossing voor vonden. Om lokale besturen, intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, regio's, ... te inspireren, ging Labo Regiovorming op zoek naar demonstratieprojecten: regionale doorbraken. Labo Regiovorming lanceerde twee open oproepen voor regionale doorbraken. Een doorbraak werd als volgt omschreven:

- Het gaat om een probleem dat niet kan opgelost worden via de "klassieke" intergemeentelijke samenwerking (shared services bijvoorbeeld) en dat vaak verschillende beleidsdomeinen overschrijdt.
- Het probleem kan ook een bestuurlijk vraagstuk zijn, maar vereist in elk geval een oplossing op beleidsniveau, via afstemming en visievorming en gaat dus verder dan het beheersmatige.
- Er is een coalitie van meerdere en diverse partners nodig:
 - Intergemeentelijke samenwerking als sokkel: de uitdaging overschrijdt de gemeentegrenzen en vergt samenwerking van meerdere gemeenten.
 - De medewerking van sommige andere overheden is cruciaal (Vlaamse, federale en/of provinciale overheidsinstanties).
 - Mogelijk komen ook niet-overheidspartners of semi-overheidspartners in beeld: bijvoorbeeld burgercoöperaties, bedrijven, zorginstelling, onderwijsinstelling...

Regionale doorbraakprojecten in Labo Regiovorming

Elf referentieregio's en één subregio gingen aan de slag met een regionale doorbraak. De regionale doorbraken waren verspreid over Vlaanderen, en kenden thematisch ook grote variëteit. Ze werken zowel bestuurlijk als inhoudelijk inspirerend. Per regionale doorbraak vind je verderop een fiche met meer informatie (*geselecteerd in):

- Referentieregio Brugge: delen van competenties, expertise en ervaring (2022)
- Referentieregio Denderregio: Socio-economische uitdagingen (2022)
- Referentieregio Gent: Visie en samenwerking cultuur en erfgoedactoren (2021)
- Referentieregio Halle-Vilvoorde: Welzijn en zorg: strategie teambuilding (2022)
- Referentieregio Kempen: Geïntegreerde buurtgerichte mobiliteitsoplossingen als katalysator voor een performant regionaal mobiliteitsnetwerk (2021)
- Referentieregio Middenkust: Blauwe economie en referentieregio Middenkust: Een sterk merk ?! (2022)
- Referentieregio Midwest: Visie regionale sportinfrastructuur (2021)
- Subregio Neteland: Rechtspositieregeling als strategisch instrument (2021)
- Referentieregio Rivierenland: Vrachtwagenparkeren (2022)
- Referentieregio Rivierenland: Toegankelijke geestelijke gezondheidszorg (2021)
- Referentieregio Westhoek: Proeftuin activering kansengroepen in een plattelandsregio (2021)
- Referentieregio Zuid-West-Vlaanderen: energiegemeenschappen (2021)

De doorbraken geselecteerd in 2021 startten in de zomer van 2021 en leverden op eind september 2023. Die einddatum geldt ook voor de doorbraken geselecteerd in 2022, ook al startten zij in de zomer van 2022. Ze kenden dus een kortere doorlooptijd.

Reflecties

De regionale doorbraken stelden zich allen de ambitie om een concrete inhoudelijke doorbraak te realiseren. Onderweg werden ze soms geconfronteerd met procesmatige uitdagingen, hinderpalen in regelgeving en uitdagingen rond werken met partners die soms heel diverse belangen hebben. De diversiteit van de doorbraken is groot, maar uit hun ervaringen zijn wel een aantal gemeenschappelijke inzichten te genereren.



Inzicht 1 : Hobbelige weg

Een doorbraakproject is geen klassiek project, kent geen rechte weg en volgt soms een hobbelig parcours. Quasi alle doorbraken moesten onderweg bijsturen, soms qua focus, soms qua volgorde van aanpak, soms qua timing, soms qua partners. Meer dan eens stelden ze vast dat een veronderstelde (rand)voorwaarde nog niet vervuld was en dat ze daar eerst aan moesten werken. Om te slagen in het opzet, is flexibel bijsturen nodig.

Inzicht 2 : Aanvragers van een doorbraakproject

Bij de open oproep van Labo Regiovorming konden referentieregio's en subregio's intekenen. In alle referentieregio's is de aanvraag tot het indienen van een doorbraakproject goedgekeurd door het burgemeestersoverleg. Indieners zijn streekontwikkelingsintercommunales (5), andere dienstverlenende verenigingen die samenvallen met de referentieregio (2), lokale besturen (2) en een projectvereniging (1). De twee andere projecten werden ingediend door een samenwerking van intergemeentelijke samenwerkingsverbanden waar één van hen penhouder was en/of effectief uitvoerde.

Inzicht 3: Inzetten van expertise

De doorbraakprojecten kregen via Labo Regiovorming middelen om expertise in te zetten, maximaal 25.000 euro. Vaak werd met deze middelen expertise in een van de samenwerkingsverbanden ingezet. Dat kan zowel gaan om expertise uit de streekontwikkelingsintercommunale, een welzijnsvereniging of een dienstverlenende vereniging. Er werd ook expertise ingekocht bij consultants, soms voor (meer dan) het volledige bedrag, soms voor een deel. De procesbegeleiding op vraag die Labo Regiovorming aanleverde, werd niet aangerekend op deze middelen.

Inzicht 4: Samenwerkingsmaturiteit

Een aantal van de referentieregio's waarin werd gewerkt rond regionale doorbraken, hebben al heel wat traditie rond samenwerken. In andere regio's was er weinig tot geen traditie om samen te werken op het niveau van de referentieregio zoals bepaald in het regiodecreet.

Ondanks het feit dat de startpositie niet overal hetzelfde was, bleek in alle doorbraakprojecten dat de afstemming tussen verschillende partners, het creëren van draagvlak en het samenwerken met verschillende partners bepalende succesfactoren zijn.

Inzicht 5: Organisatienetwerken

In de doorbraakprojecten is de ervaring met werken in organisatienetwerken verschillend, laat staan dat het werken als organisatienetwerk een vanzelfsprekendheid is in regiovorming. Nochtans zien we hier overeenkomsten met de wetmatigheden in een organisatienetwerk. Meer info daarover vind je in de verdiepende [bundel 'Regionaal samenwerken'](#).

Door de specificiteit van de doorbraakprojecten, was het voor sommigen ook even het klassieke projectmanagement loslaten.

Inzicht 6: Beleidsdomeinoverschrijdend

In de oproep uit april 2021 staat te lezen “een probleem dat verder gaat dan klassieke intergemeentelijke samenwerking, overschrijdt vaak meer dan 1 beleidsdomein”.

Toegepast op bestuurskundige problemen werd daarbij aangevuld dat het dan om een meer dan beheersmatig probleem zoals shared services zou gaan. Anderzijds was het ook de bedoeling rond een concrete uitdaging te werken.

In de praktijk was dit een evenwicht zoeken tussen het realiseren van een doorbraak en beleidsdomeinoverschrijdend te werken. Zo is het evident dat in een doorbraak rond sportinfrastructuur ook mobiliteit komt opduiken. Want wie raakt op welke manier bij welke infrastructuur? De doorbraken behielden hun scope, maar zetten desondanks ook andere radartjes aan het werk.

Inzicht 7: De scope

De doorbraakprojecten gingen aan de slag met een maatschappelijk vraagstuk waar ze als referentieregio een oplossing voor wilden uitwerken. In het proces werd het eindpunt verschillende keren bijgesteld/scherp gesteld. De methodiek om eerst uit te zoomen, de verschillende aspecten in kaart te brengen en dan in te zoomen op één aspect in het kader van het doorbraaktraject werd bijna overal gelopen. Alle doorbraaktrajecten geven ook aan verder te willen gaan met werken rond de uitdaging.

Inzicht 8: Regionaal samenwerken is geen wondermiddel voor alles

Niet alle hefboomen liggen op het niveau van de referentieregio. Het doorbraakproject in referentieregio Westhoek ervaarde dat een werkgeversbenadering wellicht op een grotere schaal kan worden aangepakt.



Hinderpalen en hoe ze te overwinnen

Eén van de doelstellingen was in de referentieregio's op zoek te gaan naar hefboomen die de oplossing van een vraagstuk kan (helpen) realiseren. Dat is in een aantal doorbraken duidelijk gelukt:

- De decretale basis voor regiomobiliteit vindt zijn oorsprong in het doorbraakproject in Neteland.
- De resultaten van referentieregio Gent leidde tot aanpassingen van de vooropgestelde regelgeving in het kader van de IOED's en vond zijn plek in het verzamelbesluit regiovorming.
- Vele andere doorbraken vervulden een signaalfunctie, vaak in samenwerking met de stafmedewerkers van de VVSG.

Waar de hinderpalen niet dadelijk aangepakt konden worden, werden ze wel gesignaleerd. Het opvolgen van de signalen wordt sectoraal aangepakt, maar een aantal procesmatige signalen waaruit ook andere referentieregio's kunnen leren, sommen we hier op.

Personeelsswissels en krapte op de arbeidsmarkt

Ook doorbraken mochten ondervinden dat de arbeidsmarkt verhit is. In vijf van de projecten veranderde het aanspreekpunt door personeelsverloop, interne verschuivingen of langdurige afwezigheid. Maar ook vele andere trajecten geven overbevroegde medewerkers van lokale besturen of samenwerkingsverbanden aan als een hinderpaal. Het is niet eenvoudig om aan een vernieuwend verhaal te werken wanneer het alle hens aan dek is om de basisdienstverlening te verzekeren. Toch slaagden de doorbraken hier doorgaans in. Dat deden ze dankzij:

- **Sterk leiderschap:** als er keuzes gemaakt moeten worden, zorgt sterk leiderschap ervoor dat er keuzes kunnen worden gemaakt om tijd vrij te houden voor een innovatief traject.
- **Duidelijke taakverdeling en projectmanagement:** als iedereen weet wat zijn deel is in het project, helpt dit. Efficiënt omgaan met middelen en bijsturen waar nodig helpt eveneens. Een voorbeeld hiervan is het doorbraakproject in Brugge, waar het aantal werkgroepen is verminderd van drie naar twee omdat ze aan dezelfde doelstellingen bleken te werken.
- **Zorg voor draagvlak:** koppel regelmatig terug, zowel politiek, ambtelijk als naar de partners en enthousiasmeer breed. Zo blijft de inzet verantwoord en blijft de sense of urgency leven.
- **Projectmiddelen:** het feit dat er middelen zijn, die ook verantwoord moeten zijn tegen een bepaald moment helpt om het tempo erin te houden. Anderzijds, zowat elk doorbraakproject geeft aan verder te willen met het proces dat werd opgestart en zou dankbaar zijn voor structurele middelen en/of middelen op lange termijn.

Wijzigingen in regelgeving

Het werken aan hefboomen is een van de doelstellingen van regionale doorbraken. Trachten te wegen op wetgeving was in sommige projecten een duidelijke doelstelling. Pionieren in het kader van een wetgeving die nog niet klaar is, geeft voordelen ten opzichte dat te doen in een vastliggend kader. De bereidheid van de Vlaamse agentschappen en departementen om minstens open naar labo-experimenten te kijken, was kleiner dan verwacht in sommige doorbraken. We zijn dan ook extra dankbaar voor degenen die dat wel deden. Een andere gesignaleerde hinderpaal was dat de regelgeving of de interpretatie ervan wijzigde, waardoor

ook de scope wijzigde. Doorbraken geven hierbij als tip om te starten met het ontwikkelen van oplossingen waar dit binnen een wijzigende wetgeving nog steeds of reeds kan. Zo koos referentieregio Kempen concreet voor het opzetten van buurtgerichte deelwagens in uitvoering van het doorbraaktraject. Bij de uitwerking ervan werd steeds in het achterhoofd gehouden dat alle kansen opgehouden moesten worden voor een toekomstige integratie en maximale aansluiting bij de Vlaamse mobiliteitscentrale en het regionaal netwerk van de vervoerregio.

Datagedreven werken

Regionaal beleid ontwikkelen is datagedreven werken. In de praktijk blijkt het niet altijd evident om recente én correcte cijfers te vinden, laat staan op het niveau van een referentieregio. De Gemeente- en Stadsmonitor heeft een luik waarbij objectieve data worden gebundeld op regioniveau. Voor de cijfers waar dat niet was, legden doorbraakprojecten verschillende data samen en keken lokale besturen er samen naar. Een regionale dataset ontwikkelen, waarbij ook steeds de lokale component te ontsluiten is, gebeurde in het doorbraakproject in Midwest.

Kennis over regiovorming

De principes van regiovorming zijn nog niet in alle Vlaamse beleidsdomeinen en administraties doorgedrongen. Dat is een duidelijke drempel.

Toekomstgericht regionaal beleid ontwikkelen in een referentieregio waar de samenwerkingsverbanden nog moeten afstemmen (gemeenten die uit- en intreden) is niet eenvoudig. De gemeenten op de hoogte houden die in de toekomst zullen deel uitmaken, is daarom een aandachtspunt voor verschillende doorbraakprojecten.

Evenwicht tussen partners

Een aantal van de doorbraken werkten op thema's die voor een of meerdere van de betrokken partners potentieel ernstige gevolgen heeft voor hun toekomst. Het organisatiebelang overstijgen is hier nog moeilijker dan wat in klassieke vormen van samenwerking kan verwacht worden. De regionale doorbraken tonen aan dat het helpt om transparant te zijn over deze bezorgdheden, de scope van een project goed te kiezen en te onderbouwen, te zorgen voor betrokkenheid van ambtenaren en politici en het betrekken van een meervoudig partijdige procesbegeleider.



Tips vanuit de doorbraken

De verantwoordelijken van de regionale doorbraken verzamelden zelf heel wat tips voor andere projecten. Deze kan je ook lezen in de doorbraakfiches.

Regionaal samenwerken doe je zo!

Luister naar de geleerde lessen in deze [video](#).



Zorg voor draagvlak: Ga uit van het perspectief van een gebruiker. Neem dat mee, laat ook door gebruikers testen wat je maakt.

Koppel regelmatig terug, zowel ambtelijk als politiek: Indien de overlegfora er nog niet zijn, kan je deze creëren. Indien beslissingen vereist zijn, is een engagement van colleges, raden van bestuur, ... nodig. Voorzie ook voor dit proces voldoende tijd. Verlies ook de kleine praktische zaken hierbij niet uit het oog: leg data voldoende vooraf vast, voorzie locaties.

Zorg voor betrokkenheid van de verschillende groepen: ambtelijk/politiek, overheidspartners/niet-overheidspartners, lokale/centrale overheden). Vergeet deze groepen niet af en toe samen te brengen.

Maak regiowerking tastbaar: Vertel je verhaal niet enkel vanuit bestuurskundige hoek. Maak het tastbaar. Maak een complex en gelaagd probleem bevattelijk. Maak het concreet. Focus op de voordelen van de oplossingen.

Gebruik de vibe: Intens samenwerken, zorgt ook dat er kansen komen op terreinen die eigenlijk buiten de scope van het project liggen. Gebruik deze kansen.

Omarm de onzekerheid: Werken in een innovatieve of Labo-omgeving zorgt ervoor dat je het eindresultaat niet kan voorspellen. Omarm deze onzekerheid. Durf te falen, en leer hieruit. Evalueer jezelf en stuur tijdens het proces bij. Weet dat sommige effecten pas op de langere termijn zullen optreden. Werk daarom extra aan je draagvlak.

Vier de successen: Aangezien de echte doelstellingen vaak strategische doelstellingen op lange termijn zijn, zorg voor kleinere successen onderweg. Let op de quick-wins Vier deze!

Zorg voor een cultuur van openheid en transparantie: Tracht de agenda, ook de verborgen agenda's boven de tafel te krijgen. Sommige projecten of delen van een project kunnen bedreigend zijn voor een aantal van de betrokken organisaties. Geef daar ruimte en tijd aan. Respecteer de eigenheid van de partners. Respecteer ook tot waar hun engagement kan gaan. Maar vraag en verduidelijk dat engagement. Hou rekening met de feedback die je krijgt. De bijdrage van elke actor is een noodzakelijke toegevoegde waarde. Elke partner moet begrijpen waarom dat zo is, en dat zij een aandeel hebben in het verhaal. Het opzetten van een gedragen narratief is hierbij belangrijk.

Indien mogelijk, zorg voor gedeeld eigenaarschap: “Bewandel de brug die je samen bouwt!” De beste verbinding wordt gelegd door samen te werken in concrete projecten vanuit gemeenschappelijke verantwoordelijkheden. Van daaruit kunnen ideeën voor meer doorgedreven samenwerking ontstaan.

Ambassadeurs zijn belangrijk: Zorg voor ambassadeurs die in je project geloven en getuigen van hun overtuigen en enthousiasme. Heb je sommige organisaties nodig, zoek binnen die organisaties aanspreekpunten die het verhaal binnen hun organisatie verdedigen en versterken. Investeer in persoonlijke contacten. Hou hen betrokken en enthousiast. Vertrouw hen, en wees vooral zelf betrouwbaar.

Vertrouw op je coördinator/trekker: Iemand moet het geheel coördineren. Geef die persoon het vertrouwen, de ruimte en de tijd om dit te doen.

Het vraagt tijd: Afstemmen en afspreken kost tijd. Veel tijd. Meer tijd dan je vooraf had ingeschat. Wees daarvan bewust. Sommige inzichten en evenwichten moeten rijpen.

Evenwicht tussen inhoud en structuur: Of de vraag van de kip en het ei. Heel veel twijfel is er rond de vraag of je eerst aan inhoud werkt, of eerst aan structuur. Koppel beide niet los. Heb je al een structuur, werk aan inhoud en evalueer je structuur tijdens het proces. Heb je nog geen structuur, ontwerp deze dan in een lichte versie, en stuur deze bij wanneer je met inhoud bezig bent.

Blijf erin geloven: De weg is soms hobbelig en leidt naar onverwachte plekken, maar houd het vertrouwen erin!





Partners

- De lokale besturen uit de referentieregio
- Het burgemeestersoverleg
- WVI
- VVSG



De doorbraak

De verhitte arbeidsmarkt wordt sterk gevoeld in lokale besturen, er zijn te weinig werknemers voor het aantal beschikbare jobs. Het groeiend aantal knelpuntberoepen en groeiend aantal openstaande vacatures zorgt voor een steeds sterkere druk op de kerntaken van de lokale besturen: de dienstverlening.

De lokale besturen in referentieregio Brugge slaan de handen in elkaar om uit te zoeken welke personeelsleden ze kunnen aantrekken en behouden door regionaal samen te werken.

De doelstellingen van het project waren helder:

- Continuïteit van de dienstverlening garanderen en lokale besturen minder kwetsbaar maken door oplossingen te bieden voor een tijdelijke back-up van medewerkers;
- Kwaliteit van de dienstverlening verhogen dankzij de inbreng van deskundig personeel en doorgedreven expertise;
- Aanbod aan diensten verruimen door het delen van personeel;
- Financiële meerwaarde creëren door het efficiënter inzetten van middelen.

Daarbij ontwikkelden ze tijdens de looptijd van het project:

Een regionale competentiedatabank.

Het doorbraakproject ontwikkelde de werkwijze, de afspraken, de manier van samenwerken die achter deze regionale competentiedatabank zitten. Ze maakten ook een aanbestedingsdossier. Gemeente Zedelgem is hierbij de penhouder.

De competentiedatabank zelf zal worden opgeleverd eind 2023.

Deze competentiedatabank is een manier van samenwerken waarbij de lokale besturen bij hun collega's kunnen navragen:

Korte termijn:

- Naar een beschikbare medewerker- tijdelijk of langere termijn, voltijds-deeltijds;
- Naar beschikbare knowhow (vb omwille van project) ;
- Naar een beschikbare coach (vb nieuwe medewerker in dienst in 1-mansfunctie).

Langere termijn:

- Gezamenlijk aanwerven en gezamenlijke werfreserve;
- Gezamenlijk aanwerven en medewerker delen.

De rol van 'gatekeepers' in deze is cruciaal. Zij zijn degenen die de vragen posten in de databank, maar ook reageren op vragen van hun collega's. Een eerste antwoord is: we kunnen helpen, we kunnen niet helpen, we onderzoeken de vraag, ...

Ter ondersteuning hiervan werden ook voor de generieke functies in de regio waar gezamenlijk selecteren wenselijk en mogelijk is een inventaris opgemaakt van de meest relevante bepalingen uit de RPR van de 10 lokale besturen: toegangsvereisten, meerekenbare ervaring, lopende werfreserves, verloning, vergoeding, werktijdenregeling, aanpak selecties,...

Een juridische tool/handleiding over het gedeeld inzetten/aanwerven van personeelsleden over gemeentegrenzen heen.

De tool verzamelt de verschillende wetgevingen en voorbeelden.

De tool omvat een oplist van mogelijkheden om personeel bij collega lokale besturen in te zetten zowel voor het invullen van tijdelijke personeelsnoden als voor het invullen van vacatures voor onbepaalde tijd.

En omvat tevens een aantal documenten en sjablonen zoals het samenwerkingscharter, een model van overeenkomst voor terbeschikkingstelling of ontlenen van personeel.

Nu deze tools zijn ontwikkeld in het kader van het doorbraakproject, kan de werking echt van start gaan. Vanaf 2024 gaat de competentiedatabank 'life' en worden de gemeenten in de regio echt ondersteund op het vlak van aantrekken en behoud van personeel.

Referentieregio Brugge koos voor een werkwijze waarbij alle lokale besturen betrokken worden en er regelmatig werd teruggekoppeld. Er is een overkoepelende stuurgroep, met link naar het burgemeestersoverleg en de twee werkgroepen. Voor de start van het project werd ingezet op het inlichten van de personeelsleden van de lokale besturen en algemeen directeurs over de opzet van het project (met twee digitale infosessies). Ook tijdens het project werd er ingezet op de terugkoppeling van de resultaten aan elk van de werkgroepen. Ieder bestuur is door minstens twee personen vertegenwoordigd: hetzij als lid van de stuurgroep hetzij als trekker van een werkgroep hetzij als lid van een werkgroep. Het samenbrengen van de werkgroepen en stuurgroep cultiveerde het groepsgevoel in de regio en creëerde een sfeer van vertrouwen en motivatie om het project tot een goed einde te brengen.



- **Maak zaken voldoende concreet.**
- **Betrek de werkvloer.**
- **Toets het product af bij de gebruikers.**
- **Betrek het beleid.**



Sabine Vermeire, Algemeen directeur, lokaal bestuur Zedelgem
Line Putseys, coördinator burgemeestersoverleg regio Brugge, WVI



Partners

- 14 lokale besturen van de Denderregio
- SOLVA
- DDS
- Vervoerregio Aalst
- VOKA
- UNIZO
- VDAB



De doorbraak

De Denderregio is een zogenaamde 'nieuwe regio', gecreëerd door het proces van regiovorming. De 14 betrokken lokale besturen en 2 intercommunales voor streekontwikkeling hadden als dusdanig geen samenwerkingstraditie.

In het kader van het doorbraaktraject is een nieuw samenwerkingsmodel ontwikkeld voor deze nieuwe regio, waarbij de strategische aansturing vanuit het burgemeestersoverleg wordt gefaciliteerd.

Governance model

Met het ontwikkelde governance model voor regionale samenwerking binnen de Denderregio werd gekozen voor een transparante, flexibele en wendbare structuur. Drie overlegorganen werden opgericht:

- DADO: Denderregio Algemeen Directeurs Overleg
- DBO: Denderregio Burgemeestersoverleg
- Stuurgroep Regiovorming (Afvaardiging AD's, voorzitter BO, AD's SOLVA en DDS, regiocoördinator).

Vanuit deze structuur werd gewerkt aan een uniforme en transparante werkwijze voor afstemming van bovenlokale samenwerkingen. Er werd een overzicht gemaakt van de intergemeentelijke samenwerkingen met de nodige acties en prioriteiten. Daarnaast werd een sjabloon en een procesflow ontwikkeld. Voor de lokale besturen werd ten slotte een beslissingsboom opgemaakt. Deze manier van werken wordt mee beschreven in de handleiding "Aan de slag".

Socio-economisch actieplan op lange termijn

Gelijktijdig ontwikkelden de verschillende lokale besturen en intercommunales vanuit de twee subregio's een gedeelde 'regioreflex'. Dit gebeurde onder meer door te werken aan een inhoudelijke opgave die gericht is op het inhalen van de socio-economische achterstand t.o.v. Vlaanderen op vlak van welvaart, jobs, economie, onderwijs en mobiliteit. Daarbij werd samen met regionale partners een actieplan op lange termijn rond de socio-economische versterking van de regio uitgewerkt.

Realisatie van een concrete actie rond mobiliteit

De regiovorming heeft ook gevolgen voor mobiliteit in de Denderregio. Bestuurlijk wordt de afstemming van de Vervoerregio Aalst op de referentieregio Dender voorbereid, met o.a. een gezamenlijk advies aan de Vlaamse overheid m.b.t. de toetreding van 3 nieuwe gemeenten en een naamswijziging naar "Vervoerregio Dender".

Inhoudelijk werd een project opgestart voor de uitbreiding van hoppinpunten met deelsystemen voor wagens en fietsen in de volledige Denderregio, en de oprichting van een gezamenlijk ondersteuningsfonds om dergelijke deelsystemen financieel te ondersteunen.



- Regionale samenwerking moet van onderuit geïnitieerd worden, waarbij de (wil en drive van de) burgemeesters en algemeen directeurs een zeer belangrijke rol spelen.
- Er is nood aan een permanente en duurzame ondersteunende capaciteit voor de coördinatie, voorbereiding en opvolging van de regiowerking en afstemming tussen de verschillende betrokken organen en niveaus.
- Transparantie en permanente doorstroming van informatie tussen de verschillende organen en niveaus is zeer belangrijk.
- Binnen de vervoerregio is het gebrek aan werkingsmiddelen en een vaste entiteit die projecten kan uitvoeren een hinderpaal. Om de regie daadwerkelijk aan de vervoerregio te geven en de ambities en acties van het regionale mobiliteitsplan de volgende jaren in de praktijk te kunnen brengen, is er nood aan vaste ondersteuningscapaciteit op basis van een structureel samenwerkingsmodel en een duurzame financiering.



Mien Gillis, Regiocoördinator, Solva



Partners

- Veneco,
- COMEET
- Cultuurregio Leie Schelde
- Erfgoed Viersprong



De doorbraak

Referentieregio Gent wil zorgen voor een betere afstemming en samenwerking op vlak van erfgoed en cultuur. Daarom ambieert de referentieregio een nog vlottere afstemming en samenwerking op niveau van de referentieregio, met aandacht voor de schaalgrootte van de subregio's. Het doorbraakproject exploreerde actief waar voor erfgoed en cultuur kansen liggen in een nog bredere en meer doorgedreven afstemming en samenwerking met de cultuur- en erfgoedorganisaties (zowel professionele als vrijwillige actoren) uit de regio.

Er werd ingezet op de explicitering van de visie en samenwerking en het bundelen van capaciteit om project- en plekgericht te werken.

Het doorbraakproject resulteerde in een strategische nota met scenario-oefeningen waarbij de meerwaarde van gedeelde visie en samenwerking wordt verduidelijkt en toekomstige beslissingen onderbouwd worden. Referentieregio Gent wil de uitdagingen op de schaal van de referentieregio te kunnen aanpakken, met inbegrip van de nabije zorg voor lokale en subregionale noden. Een hefboom die daarbij gerealiseerd werd is dat in de toekomstige regelgeving meerdere IOED's erkend zullen worden binnen één intergemeentelijke vereniging.

Dit is een stap vooruit, niet alleen voor de Regio Gent, maar voor alle referentieregio's. Zoals Elsie Sierens, burgemeester van Destelbergen en lid van de beleidsgroep van het doorbraakproject, stelt: "Dank zij de aanpassing aan het Onroerend Erfgoedbesluit hebben regio's nu de mogelijkheid om vanaf 2027 te kiezen voor de beste combinatie van efficiëntie en nabijheid van de dienstverlening voor Onroerend Erfgoed."

Pooldagen werden in het leven geroepen om de sterktes en de expertise van alle cultuur- en erfgoedpartners in referentieregio Gent te bundelen. De medewerkers van de 4 partnerorganisaties co-werken drie keer per jaar. Het voormiddag gedeelte wordt gewijd aan een gemeenschappelijk thema waarover wordt afgestemd met alle collega's op referentie-regioniveau. Tijdens het namiddag gedeelte van de pooldag wordt er individueel of in kleine werkgroepjes gewerkt aan specifieke subregio-grensoverschrijdende dossiers. De pooldagen vinden afwisselend plaats in de 3 subregio's op een inspirerende cultuur- of erfgoedlocatie.



- Erfgoed en cultuur is niet voor alle lokale besturen een thema dat hoog op de prioriteitenlijst staat. Het vraagt inspanningen en energie om voldoende draagvlak te vinden voor het onderwerp en om elk lokaal bestuur te betrekken.
- Bij een project met grote ambities, waar ook de beleidsperiodes van de verschillende betrokken organisaties én de Vlaamse subsidiekaders op inwerking is het belangrijk om doelstellingen en financiering af te wegen. Niet alles was mogelijk in dit tijdsbestek. Een vervolgtraject zal noodzakelijk zijn.
- Het coördineren van het doorbraakproject gebeurt bij voorkeur door iemand extern.

Een nevenrealisatie is samenwerking en overleg tussen de verschillende organisaties in de referentieregio - en dit zowel op medewerkers- als mandatarisniveau - met regelmatige terugkoppeling naar het burgemeestersoverleg.



Marieke Van Eyghen, coördinator streekontwikkeling, Veneco



Het doorbraakproject is een gezamenlijk initiatief van drie partners: Toekomstforum, Welzijnskoepel en Haviland.

CAW Halle-Vilvoorde - ELZ Amalo - ELZ BraViO - ELZ Pajottenland - ELZ Regio Grimbergen - ELZ Zennevallei - Forum Palliatieve Zorg - GGZ-netwerk Kinderen en jongeren YUNECO - GGZ-netwerk volwassenen SaVHA?! - Logo Zenneland - Regionaal expertisecentrum dementie Memo - Toekomstforum Halle-Vilvoorde - Welzijnskoepel W Onder meer volgende organisaties zijn op 1 of meerdere momenten betrokken geweest: - Vlabinvest (crisisnetwerk) - Agentschap Binnenlands Bestuur (beleidsplannen) - Provincie Vlaams-Brabant (beide) - VIVEL (beleidsplannen) - VAPH (crisisnetwerk) - Politiezones (crisisnetwerk) - Eerstelijnszones uit Halle-Vilvoorde (beide) - CAW (beide) - Vertegenwoordigers van de algemeen directeurs Halle-Vilvoorde (beleidsplannen) - GGZ netwerk kinderen en jongeren YUNECO (beide) - GGZ netwerk volwassenen SaVHA?! (beide) - Logo Zenneland (beleidsplannen) - Regionaal expertisecentrum dementie MEMO (beleidsplannen) - Kabinet Hilde Crevits (crisisnetwerk) - Kabinet Ben Weyts (crisisnetwerk) West-Brabant



De doorbraak

Sommige aspecten van welzijn en zorg pak je beter op regionaal niveau aan. Maar welke zijn die, en hoe doe je dat?

Beleidsplanning

Daarom focust het doorbraakproject op het ontwikkelen van een methodiek om de beleidsplannen van lokale besturen, eerstelijnszones en welzijns- en zorgpartners op mekaar af te stemmen.

Daarnaast wenst het doorbraakproject een concreet project te realiseren: de regio kiest om in te zetten op de oprichting van een crisisnetwerk voor volwassenen waar opvang gecombineerd wordt met snel inzetbare hulpverlening, en dit in een gestroomlijnd en gecoördineerd geheel.

Bij de aanpak om de beleidsplannen op elkaar af te stemmen, stellen de verschillende partners vast dat ze onvoldoende cijfergegevens hebben of delen. Een werkgroep wordt in het leven geroepen waarbij enerzijds de nodige data wordt verzameld en ter beschikking gesteld met en voor de zorgactoren en de lokale besturen. Deze werkgroep brengt ook de timing van de verschillende beleidsplannen in kaart. Deze werkgroep functioneert binnen het regionaal zorgplatform van Halle-Vilvoorde.

Crisisnetwerk

Het concreet te realiseren project van een crisisnetwerk voor volwassenen evolueerde tijdens dit doorbraakproject van een theoretisch begrip naar een breed gedragen visie, bereidheid bij verschillende partners en sectoren, en de eerste concrete stappen. Het concept zal eerst getest worden in een van de politiezones van de referentieregio.

De doorbraak werd gerealiseerd door

- stapsgewijs te werken;
- voldoende informatie te verzamelen;
- expertise van verschillende partners te delen;
- samenwerking in een intersectorale werkgroep waar ieders inbreng en expertise ontzettend waardevol was;
- de best practices elders als inspiratie te gebruiken;
- het uittekenen van een procesflow zodat iedereen in de netwerkgroep op dezelfde golflengte zit waar we naartoe moeten;
- het organiseren van een evenement waar het engagement van verschillende cruciale partners werd aangesproken.



- Expertise van iedere partner is ontzettend waardevol.
- Communicatie en 'reclame' werkt!
- Eens over de grenzen kijken geeft inspiratie.



Ilse Haelterman, Beleidsmedewerker, Welzijnskoepel West-Brabant
Roel Verlinden, Algemeen coördinator, Welzijnskoepel West-Brabant
Marleen Wynant, Regiodeskundige, Haviland



Partners

- Streekontwikkelingsintercommunale IOK
- Vervoerregio Kempen
- Lokale besturen Kempen
- MOW
- Autodelen.net



De doorbraak

Visie

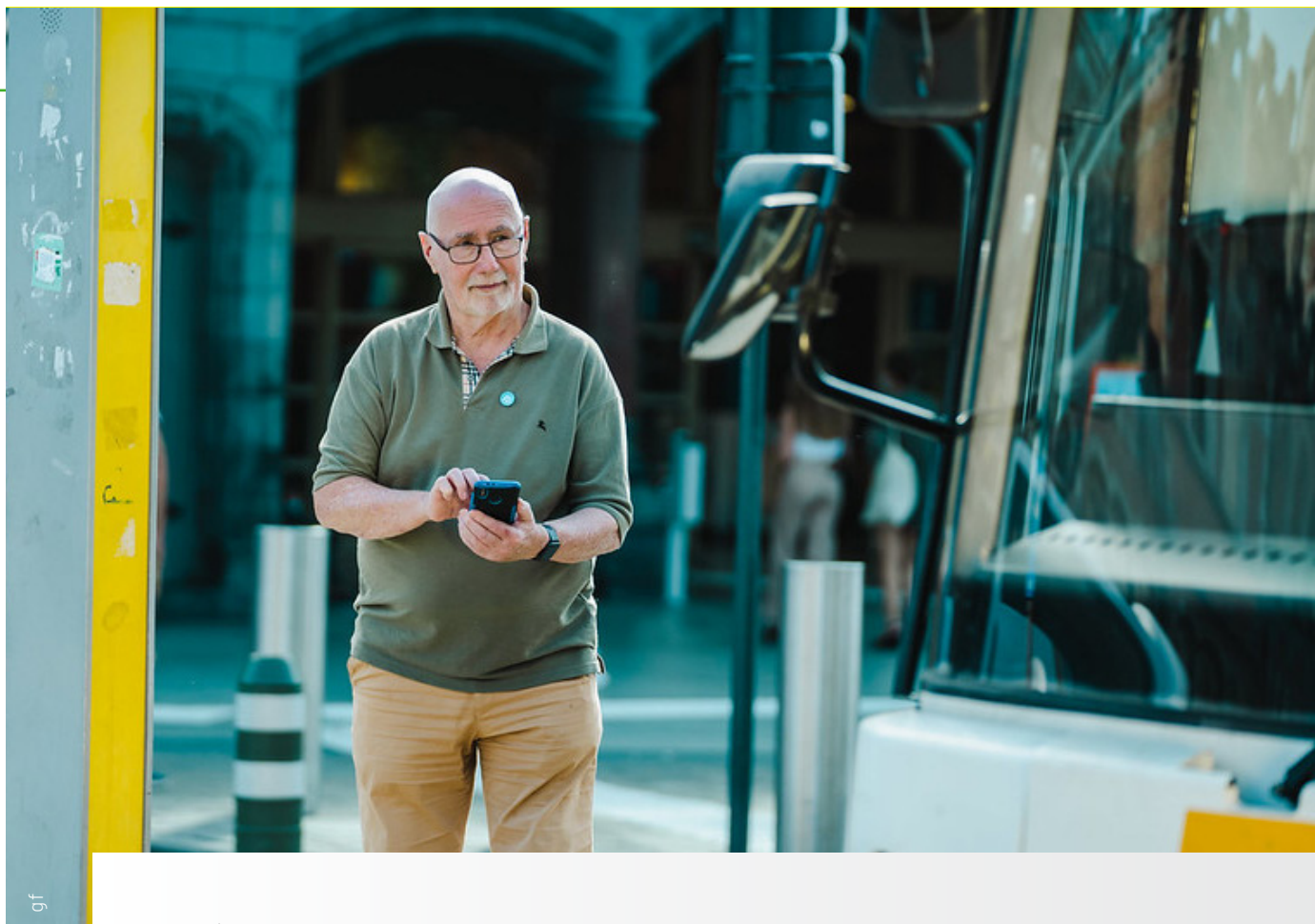
Het doorbraakproject referentieregio Kempen wil een performant en betrouwbaar vervoersnetwerk in de Vervoerregio Kempen realiseren. De Kempen is een overwegend landelijke regio. Een goed en duurzaam aanbod op buurtniveau is noodzakelijk, zo kan de first en last mile van en naar het openbaarvervoernetwerk gefaciliteerd worden. Op die manier worden alternatieven geboden voor privéwagengebruik. Het doorbraakproject beoogde om systemen te voorzien om lokale vervoersnaden in te vullen en de valkuilen en knelpunten weg te werken die de match tussen die buurtgerichte vervoerssystemen en het regionale netwerk in de weg staan. De integratie tussen de initiatieven op verschillende bestuursniveaus was de inzet van het project.

Concrete acties

- Naast het uitwerken van deze visie binnen de vervoerregio, werden binnen dit project een aantal trajecten uitgewerkt om ook het aanvullend en buurtgericht het aanbod te versterken. De focus werd daarbij gelegd op het opzetten van systemen voor buurtgerichte deelwagens. Deze moeten in de toekomst kunnen aansluiten bij de Vlaamse mobiliteitscentrale. De pilootprojecten vonden plaats in Herentals en Vorselaar.
- Daarnaast werd een regionaal bestek voor elektrische deelwagens in de markt gezet en toegekend. Een lokale communicatiecampagne werd uitgerold.
- Het doorbraaktraject ontwierp ook een praktijkgids rond de integratie van autodelen bij sociale huisvestingsprojecten.

Het doorbraakproject werd voor een groot deel gerealiseerd binnen het kader van de vervoerregio. Daarnaast werden ook de lokale besturen extra gesensibiliseerd over de noodzaak van buurtgerichte initiatieven.

Zowel de lokale besturen als team MOW van de vervoerregio zaten op één lijn rond de buurtgerichte initiatieven waardoor deze zoveel mogelijk in de lijn van de doelstellingen van de vervoerregio konden worden uitgewerkt.



- Binnen een regionale samenwerking is het belangrijk dat de verschillende bestuursniveaus elkaar in een sfeer van openheid vinden en samenwerken rond een concreet project waarop verder kan worden gebouwd voor andere succesverhalen.
- Buurtgerichte en netwerkgerichte vervoerssystemen spreken verschillende doelgroepen aan en zijn complementair, maar afstemming is belangrijk om vanuit het oogpunt van de gebruiker tot een performant en leesbaar vervoersnetwerk te komen.
- De samenwerking tussen de verschillende bestuursniveaus binnen de huidige vervoerregiowerking is waardevol gebleken, maar staat onder druk als er geen duidelijk beleidskader is met structurele (financiële) ondersteuning.



Nancy Peeters, Stafmedewerker Studiedienst, IOK



Partners

- De partners van de blauwe economie
- De lokale besturen regio Middenkust
- Streekontwikkelingsintercommunale WVI



De doorbraak

Het doorbraakproject had als doel om de referentieregio Middenkust te promoten als een regio met toekomst, een regio waar het goed is om te werken, te wonen, te leven, te vertoeven.

De sector van de blauwe economie fungeert hierbij als uithangbord: de blauwe economie als economische drijfveer en innovatieve sector om trots op te zijn.

Concreet wilde het doorbraakproject de regio 'een smoel' geven. Op een co-creatieve manier onderzocht het doorbraakproject wat de blauwe economie kan betekenen voor de lokale besturen, maar ook welke ondersteunende rollen lokale besturen kunnen opnemen voor de blauwe economie. Daarbij zijn de banden met de verschillende stakeholders in de blauwe economie (beleidsmakers, ondernemers, onderwijs- en onderzoeksinstituten en burgerinitiatieven) in de regio aangehaald. Een bijzonder speerpunt was: het creëren van werkgelegenheid in de regio én de nood aan werknemers in een groeiende economische sector lenigen, dit via het tegengaan van braindrain en het aantrekken van nieuwe werknemers naar een toekomstregio om er te werken, te wonen, te leven, te vertoeven. Referentieregio Middenkust stelde samen met de verschillende blauwe stakeholders een gedragen ambitienota samen met bijhorend actieplan om de blauwe economie in de referentieregio te stimuleren en te ondersteunen. Daarin staat onder andere:

- De 7 lokale besturen namen de leiderschapsrol op zich om deze gezamenlijke ambitienota te formuleren. Ze engageerden zich ook namens het burgemeestersoverleg van de Middenkust om middelen vrij te maken om de lead te nemen bij het coördineren van de realisatie van deze ambitienota, bij het creëren van gestructureerd overleg en bij het opzetten van een community.
- Toerisme Oostende is in gesprek met Toerisme Vlaanderen om congressen rond blauwe economie aan te trekken.
- Economisch Huis Oostende is volop in gesprek met verschillende Vlaamse kennisinstellingen om te zien hoe de gekende 'Blue Career Day' een nieuw elan kan krijgen met de bedoeling om zo beter in te spelen op de bestaande noden.



canva



- Stel de verwachtingen scherp!
- Interactie met de stakeholders is belangrijk: intern en extern.
- Kleine deelresultaten kunnen iets groter in gang zetten.
- Maak regiowerking tastbaar bij zoveel mogelijk collega's van de lokale besturen. Zorg dat het niet enkel op bestuursniveau blijft hangen of bij collega's die al vertrouwd zijn met regiowerking, maar informeer en inspireer beleidscoördinatoren en andere collega's over bestaande en nieuwe initiatieven binnen de regio.
- Zorg ervoor dat beleidsmedewerkers van de lokale besturen binnen de regio elkaar persoonlijk leren kennen en zo een persoonlijk aanspreekpunt hebben voor de verschillende beleidsdomeinen binnen de regio, ook voor de beleidsdomeinen waar de regionale samenwerking nog niet zo sterk ontwikkeld is. Dit kan bv. door het organiseren van netwerkmomenten, ...



Veerle Willaert, Beleidscoördinator Blauwe Economie, Stad Oostende
Line Putseys, coördinator burgemeestersoverleg regio Middenkust, WVI



Partners

- 16 lokale besturen Midwest
- Midwest
- VVSG
- ABB
- NLS
- Sport Vlaanderen,
- Lokale verenigingen
- Adviesraden



De doorbraak

Visie

Het opzet van dit doorbraakproject was om de maatschappelijke rol van lokale besturen inzake bovenlokale sportinfrastructuur efficiënt te laten verlopen. Een hefboom hiervoor is de opmaak van een bovenlokaal sportinfrastructuurplan. Daarbij werden de noden in de regio en de aanwezige sportinfrastructuur aan elkaar verbonden, de hiaten scherp gesteld en werd een toekomstvisie en een implementatieplan uitgewerkt. Daarbij werd ook overwogen welke ondersteuning DVV Midwest hierin kan opnemen: procesmatig, beleidsmatig, inhoudelijke en/of financiële ondersteuning.

Intergemeentelijk skeelerparcours

Intussen worden ook de mogelijkheden tot concrete realisaties niet uit het oog verloren: referentieregio Midwest lanceerde zo in juni 2023 een skeelerparcours.

De doorbraak werd in verschillende stappen aangepakt: .

1. Definiëring bovenlokale indoor en outdoor sportinfrastructuur regio Midwest;
2. Beschrijving, in kaart brengen en analyse van de huidige situatie van bovenlokale sportinfrastructuur (indoor en outdoor) in de regio (AS IS-situatie);
3. Ontwikkelen van een toekomstvisie en afgeleide strategische doelen op bovenlokale sportinfrastructuur (indoor en outdoor) in de regio;
4. Beschrijving en analyse toekomstige situatie (TO BE-situatie)
 - Welke concrete bovenlokale noden van sportinfrastructuur (met prioritisering) bestaan er (op basis van huidige en toekomstige objectieve en subjectieve gegevens) in de regio op KT en LT?
 - Welke scenario's (met voorkeursscenario) kunnen er per bovenlokale nood uitgewerkt worden op KT, MLT en LT (oa ruimtelijk, investering, beheersvorm, ...)?
5. Implementatieplan op KT, MLT en LT

Het project werd gedragen door de intervisiegroep sport Midwest (sportfunctionarissen 16 gemeenten), de cluster sport Midwest (schepenen sport 16 gemeenten) en het Midwest-overleg (burgemeesters 16 gemeenten). Bij de opstart werd ook een klankbordgroep (VVSG, ABB, NLS, Sport Vlaanderen, Midwest) georganiseerd.

[Meer lezen?](#)



- Quick wins (korte termijn) zijn een hefboom om enthousiasme en dynamiek te creëren voor strategische projecten zoals de opmaak van een masterplan bovenlokale sportinfrastructuur (op middellange en lange termijn).
- Het masterplan bovenlokale sportinfrastructuur Midwest werd opgemaakt in aanloop van de lokale verkiezingen. Op die manier kunnen de resultaten onmiddellijk meegenomen worden in de meerjarenplanning van de lokale besturen en de regio richting 2025-2031.
- Een regionale coördinator vrije tijd kan tijd en energie investeren in het proces en de inhoud van het masterplan en heeft ook een neutrale blik op het geheel.
- Maak duidelijke afspraken over de inzet van de regio en een eventueel onderzoeksbureau. Bepaal wat je nodig hebt als regio en leg hier vooral de focus op in de uitbesteding van de opdracht.
- Voorzie voldoende gezamenlijke momenten tussen het ambtelijk en politiek niveau. De intervisiegroep (sportfunctionarissen) en de cluster (schepenen voor sport) komen parallel samen. Het is belangrijk om voldoende gezamenlijke momenten te voorzien om voldoende draagvlak en consensus te creëren.
- Het masterplan heeft ook aandacht voor de lokale noden. Het cijfermateriaal uit de analysefase werd op lokaal niveau uitgewerkt. Op die manier heeft elke gemeente input voor haar eigen omgevingsanalyse en meerjarenplan.



Ann Bouckaert, coördinator Vrije Tijd, DVV Midwest



Partners

- Lokaal bestuur Grobbendonk
- Lokaal bestuur Herentals
- Lokaal bestuur Herenthout
- Lokaal bestuur Olen
- Lokaal bestuur Vorselaar
- ABB



De doorbraak

Neteland diende een doorbraaktraject in met als doel de verregaande afstemming van het personeelsbeleid van de lokale besturen in Neteland, inclusief het voorbereiden en realiseren van zonale personeelsmobiliteit. Het is de ambitie om te evolueren naar een gemeenteschappelijke rechtspositieregeling en het verkennen van de mogelijkheden om een interne arbeidsmarkt te creëren (samen 1400 medewerkers).

Ze realiseerden daarbij volgende concrete doorbraken:

- **'regiomobiliteit' in het regiodecreet:**
Regiomobiliteit werd opgenomen in het regiodecreet als bijkomende wijze van openverklaring van een vacante functie
- **ontwerptekst beheersovereenkomst regiomobiliteit :**
De projectgroep van het doorbraakproject in Neteland werkte een ontwerp van beheersovereenkomst uit. Dit werd besproken in een gezamenlijk managementteam met de 5 besturen .
- **ontwerptekst gezamenlijk hoofdstuk RPR**
Er wordt geschreven aan een gezamenlijk hoofdstuk over werving en selectie, gebaseerd op enerzijds gemeenschappelijke uitgangspunten en anderzijds het nieuwe rechtspositiebesluit.

Tijdens dit proces werd ook de huidige samenwerkingsvorm van Neteland bekeken, aangezien het project niet alleen de kansen, maar ook de grenzen van deze manier van samenwerken verduidelijkt.

Tijdens het project werd ook gebruik gemaakt van andere opportuniteiten. Zo werd bijvoorbeeld gezamenlijk deelgenomen aan de jobbeurs van Thomas More Kempen en aan het project 'baanbrekende werkgever'.

De kar werd getrokken door de beleidsgroep HR (algemeen directeurs) en de projectgroep 'RPR Neteland' (diensthoofden of experts van de vijf HR-diensten).

De projectgroep 'RPR Neteland' werkte stapsgewijs. Op basis van een visieoefening en op basis van de analyse van alle beschikbare info werd de gewenste toekomstige situatie



- De gekozen aanpak (gelijkwaardige partners, bottom-up, vanuit netwerkfilosofie) vraagt om sterk leiderschap, debatten in alle openheid en openheid voor samenwerken en innoveren.
- De ambitie was helder, maar de consequenties niet altijd. Dit hebben we gaandeweg moeten bijsturen en scherpstellen.
- Omwille van de gekozen aanpak is aanwezigheid van alle partners bij de verschillende projectbijeenkomsten en debatten een must.
- De gekozen aanpak is tijdsintensief.

uitgewerkt in een ambtelijke nota. Dit kwam tot stand via een projectmatige werking: projectfiche, planning, periodiek projectoverleg met voorafgaande agenda, analyse van stakeholders,...

Voor het draagvlak werd gezorgd via visie workshops, tussentijdse rapporteringen, afstemmomenten en een gezamenlijke MAT. Er was ook aandacht voor de nodige besluitvorming/validatie op politieke organen en communicatie naar medewerkers en vakorganisaties.



Nele De Munter, diensthoofd HR-ICT-Communicatie en stafmedewerker dienstverlening, Lokaal bestuur Olen



Partners

- Welzijnskoepel Rivierenland
- Igemo
- Emergo
- Lokale besturen Rivierenland
- Eerstelijnszones Rivierenland
- CAW



De doorbraak

De nood aan toegankelijke geestelijke gezondheidszorg neemt toe, ook in Rivierenland. Eén van de uitdagingen is het zoeken hoe de zorg dichterbij de zorgvrager kan worden geïmplementeerd, en de brug te bouwen naar de gespecialiseerde zorg. Voortbouwend op lopende initiatieven zoals de kruispunten en eerstelijnszones beoogde dit doorbraakproject bij te dragen aan een engagement tot een vernieuwd regionaal partnerschap van lokale besturen, de sector geestelijke gezondheidszorg en private actoren. Daartoe werden de partners samengebracht in een permanente dialoog tot een vernieuwd partnerschap. Dat partnerschap vertrok vanuit een gezamenlijk engagement van publieke sector (lokale besturen in Rivierenland), de zorgsector en indien mogelijk de private sector.

Tijdens de looptijd van het doorbraakproject, boog de Regio Rivierenland zich over de uitdagingen voor lokale besturen en hoe die via regionale samenwerking beter, sneller of efficiënter kunnen worden aangepakt. Eén van die uitdagingen is een toegankelijke geestelijke gezondheidszorg via samenwerking tussen lokale besturen en de partners in de geestelijke gezondheidszorg.

Dit krijgt vorm in een '**regionale inspiratienota**'. Vanuit een regionaal opgezette omgevingsanalyse brengen administraties samen regionaal afgestemde informatie in de vorm van aanbevelingen. Daarmee beschikken politici over input vanuit de administraties voor het afbakenen en prioriteren van een regionale transitieagenda. De omzetting daarvan naar concreet regionaal beleid en daaruit voortvloeiende projecten staat de op de agenda van de regionale mandaatgroep

Concrete afspraken en realisaties zijn:

- Informatiesessies over het 'Gemeenschapsgericht Groepsaanbod' voor lokale besturen en Zorggraden van de Eerstelijnszones;
- Lokale besturen krijgen een uitnodiging voor de stuurgroep voor het Kruispunt. (vergelijkbaar met de succesvolle [Ketenaanpak DTL](#));
- Contactgegevens van zowel de sector Geestelijke Gezondheidszorg als de lokale besturen worden verzameld;
- Er wordt samen ingeschreven voor de KBS-oproep "ontwikkeling van ondersteunend aanbod voor de eerste lijn".



- **Neem de tijd om elkaars werking te begrijpen.**
Zowel fysieke ontmoetingen, die vooral nodig zijn voor diepgaande gesprekken over vertrouwen en betrokkenheid, als digitale communicatiemomenten, die snel schakelen mogelijk maken, zijn nodig. Tijdens de overlegmomenten is het van belang om gezamenlijke belangen te ontdekken en open te staan voor het proces, waarbij tijd een cruciale factor blijft.
- **Toegewijde trekkers creëren win-win situaties.**
Om deze tijdsinvestering te waarborgen, zijn toegewijde trekkers nodig die volhardend zijn en streven naar oplossingen waarin alle betrokken 10 partijen winst zien: het creëren van <win-win situaties>. Gedurende het traject moeten deelnemers actief zoeken naar <Quick wins>, die de motivatie hoog houden en de richting aangeven.
- **Bewandel de brug die je samen bouwt.**
Het doorbraakproject focust op preventie, toeleiding van psychisch kwetsbare burgers, outreach en onthaal van psychisch kwetsbare burgers en tenslotte betere ontsluiting (via beter feedbackloops). Het credo luidt: "Bewandel de brug die je samen bouwt!". De beste verbinding wordt gelegd door samen te werken in concrete projecten vanuit gemeenschappelijke verantwoordelijkheden. Van daaruit kunnen ideeën voor meer doorgedreven samenwerking ontstaan.



Koen Huyberechts, coördinator Welzijnskoepel, Igemo
Anthony Vanoverschelde, Regiomanager, Igemo



Partners

- Lokale besturen van de Westhoek
- De Dienstverlenende Vereniging (DVV) Westhoek
- VDAB (Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling)
- AGII (Agentschap Integratie en Inburgering)



De doorbraak

De Westhoek is een plattelandsregio zonder erkende centrumstad die als katalysator zou kunnen optreden om de omliggende gemeenten mee te betrekken en samen actie te nemen mbt activering, tewerkstelling van kansengroepen en de nabijheid van opleiding,... . Wel is er in de Westhoek een intercommunale opgericht door de gemeenten, DVV Westhoek, die optreedt als regisseur en actor op het terrein van Sociale Economie en tewerkstelling van kansengroepen. Kan deze intercommunale de katalysatorrol opnemen en zowel gemeenten als tewerkstellingsactoren bewegen om stappen te zetten en 80% werkzaamheidsgraad te behalen? Om dit na te gaan organiseerde de regio Westhoek een proeftuin waarbij inburgeraars concreet gecoacht werden in het wijkwerken. Deze proeftuin werd gekozen vanuit de bezorgdheid van de lokale besturen dat inburgeraars hun inburgeringstraject niet zelf kunnen betalen en zouden aankloppen bij de gemeenten om deze kosten ten laste te nemen. In deze doorbraak werd onderzocht in hoeverre wijk-werken voor deze doelgroep een eerste stap kan zijn van het geïntegreerde en integrale traject op maat van inburgeraars en allochtonen. Daarnaast zijn werkgevers op zoek naar geschikte werknemers. Het doorbraakproject zocht ook naar mogelijkheden om de werkgevers in de streek bewust te maken van ondersteuning op de werkvloer voor die kwetsbare werknemers.

De sociale diensten van alle westhoekgemeenten bleven nauw betrokken. Ze werden ook bevraagd naar kansen en opportuniteiten. De lokale besturen uit de westhoek maakten bovendien duidelijke en uniforme afspraken over hoe ze de tenlastenneming in dit verhaal op elkaar afstemmen.

De wijkwerkcoaches van DVV Westhoek begeleidden 13 inburgeraars en onderzochten samen systematisch kansen en bedreigingen. Volgende conclusies werden naar voren geschoven:

- De inburgeraars zijn gemotiveerd om te leren en te werken. Combinatie is haalbaar als zowel de wijkwerker als de gebruiker gemotiveerd zijn.
- Taal is niet altijd makkelijk maar mits goede ondersteuning van de wijkwerkcoach bij zowel de wijkwerker als de gebruiker, lukt dit wel. Dit vergt wel wat tijdsinvestering van de gebruiker.
- In het begin is het niet altijd duidelijk bij de wijkwerkers welke arbeidsattitudes gelden (bv. ziek is werkplek verwittigen en doktersbriefje bezorgen, op tijd komen, ...) maar doorheen het wijkwerkentrajact zie je de wijkwerkers daarin groeien. Dit heeft zeker te maken met de cultuurverschillen en zijn zaken die best zo snel mogelijk duidelijk gemaakt worden.

- Mobiliteit in de Westhoek vormt een probleem. Bij een inburgeraar die ook wou wijkwerken werd het traject toch niet opgestart omdat de combinatie van lessen Nederlands in Oostende en wijkwerken in De Panne gewoon niet haalbaar was. Inburgeringstrajecten meer lokaal organiseren (in de Westhoek zelf) zou de combinatie een stuk makkelijker maken.
- Gebruikers (=klanten) geven de doelgroep inburgeraars weinig kansen. Er moet een minimum Nederlandse kennis zijn, en dat is vaak aanwezig, maar werkgevers willen niet investeren in 'Nederlands op de werkvloer' leren. Ze halen aan dat ze zelf te weinig personeel hebben om daarin te kunnen investeren.

Een ander resultaat van het project is de nauwere samenwerking tussen de regio en het Agentschap Integratie en Inburgering. Vlaamse diensten, zoals AGII maar ook VDAB bv., centraliseren zich in de centrumsteden (Kortrijk, Roeselare,...). In de Westhoek zelf zijn heel wat Vlaamse diensten afwezig (of heel beperkt aanwezig) en kennen de streek met zijn eigenheden en realiteiten niet. Door hen meer te betrekken in de eigen regionale projecten en werking van lokale besturen, wordt hun blik verruimd en is er meer begrip ook voor de doelgroep en waarom bepaalde zaken (cfr mobiliteit, combinatie opleiding – werk,...) zeer moeilijk verlopen.



- Trajectbegeleiding door lokale besturen werkt. De eigen wijkwerkcoaches ten dienste van de lokale besturen kunnen intensief en heel dichtbij kwetsbare doelgroepen ondersteunen. Trajectbegeleiding wordt door verschillende actoren vaak anders gedefinieerd. De proeftuin toont aan dat opvolging van nabij positieve effecten heeft voor werknemer en werkgever.
- De Dienstverlenende Vereniging Westhoek kan als intercommunale van én voor de lokale besturen een katalysatorrol opnemen. De dienstverlenende vereniging Westhoek neemt de rol van actor en regisseur op en dat werkt. In het kader van de vierde pijler van plan samenleven zal DVV Westhoek ook hier een zeer actieve rol opnemen (AGII).
- Niet alles is oplosbaar op een regionale schaal. De werkgeversbenadering is een zeer moeilijk gegeven. Hiervoor moet je werkgeversorganisaties zoals VOKA, Unizo,... e.a. mee hebben om werkgevers te overtuigen van jobcarving, taal leren op de werkvloer, investeren in taalcoaches, hoe omgaan met cultuurverschillen,... De regio Westhoek is te klein om zelf naar werkgevers toe te stappen, dus dit lijkt meer iets waar vanuit Vlaams niveau meer incentives moeten komen naar werkgevers toe om kwetsbare doelgroepen meer kansen en groeimogelijkheden te geven.





Partners

- VEKA
- VREG
- Fluvius
- Flux50
- Vlaskracht
- De 13 gemeenten uit Zuid-West-Vlaanderen
- Leiedal
- W13



De doorbraak

Al sinds 2013 slaan de lokale besturen van Zuid-West-Vlaanderen de handen in elkaar rond duurzaam energie-en klimaatbeleid. In 2020 werd het engagement van het burgemeestersconvenant hernieuwd en werd de regionale energiestrategie voor Zuid-West-Vlaanderen door elk lokaal bestuur (CBS en GR) goedgekeurd. Leiedal engageert zich als regionale coördinator van het burgemeestersconvenant om deze strategie wind in de zeilen te geven en de lokale besturen hierbij te ondersteunen. Om 1 van de stappen in deze strategie te realiseren werd gewerkt een doorbraak rond energiegemeenschappen. Energiegemeenschappen zijn een Europese beleids optie, en wordt momenteel in Vlaanderen uitgerold.

De regio kent momenteel een aantal hefboomprojecten die een bijdrage leveren aan de regionale energiestrategie: de historische en multifunctionele site Transfo, bedrijventerrein Evolis, de stadskern vernieuwing in Kortrijk, Warmtenet in Wevelgem, Wijk De Voerman in Anzegem, ...

De kennis die uit deze doorbraakprojecten voortvloeit delen en de geleerde lessen verduurzamen is de kern van het doorbraakproject. Daarbij wordt inspiratie uit het buitenland gedeeld met de regio en met Vlaanderen, maar kan ook coaching, expertise ter beschikking worden gesteld, financiële instrumenten aangereikt. Regionaal worden de afzonderlijke lokale projecten aan tafel gezet over gezamenlijke obstakels, vragen, geleerde lessen. De Vlaamse actoren worden hierbij betrokken zodat regionale werking rond energiegemeenschappen Bottum up gestalte krijgt. Daarbij wordt gerapporteerd aan de conferentie van burgemeesters. De gemeenten en steden in de regio zijn steeds meer geïnteresseerd om hier een actieve rol in te spelen. Daarbij werd ook onderzocht hoe energiedelen een rol kan spelen in het aanpakken van energiearmoede. Deze scenario's zijn helaas vastgelopen op de regelgeving van het sociaal tarief. De piste om energie te delen tussen gemeentelijk gebouwen wordt ook verder uitgewerkt. Intussen werd in het kader van het doorbraakproject ook een model uitgewerkt voor de Technische Assistentiehub Energiegemeenschappen. Een projectvoorstel werd uitgewerkt in samenwerking met de andere streekontwikkelingsintercopmmunales. Zij ondertekenden daarvoor een samenwerkingsovereenkomst om het partnerschap te consolideren. Een beslissing van de Vlaamse regering wordt nog dit jaar verwacht.



- Constructief mee naar oplossingen zoeken in concrete projecten, helpt weerstand bij partners die worden uitgedaagd door het innovatieve aspect aan te pakken.
- Creativiteit in het ontwikkelen van een nieuw samenwerkingsmodel is belangrijk.
- Gemeenschappelijke uitdagingen creëren coalities. Het is interessant van deze dynamiek gebruik te maken.



[Dominiek Vandewiele](#), Programmamanager energietransitie, Leiedal
[Merel Goossens](#), Ruimtelijk Planner, Leiedal

[Meer lezen?](#)



Partners

Publieke actoren:

- Lokale besturen regio Rivierenland:
 - Burgemeesters en/of schepenen mobiliteit, ruimtelijke ordening, patrimonium, lokale economie
 - Diensthouders en experts mobiliteit, Omgeving, patrimonium, lokale economie.
- Vervoerregio Mechelen
- Agentschap Wegen en Verkeer
- Departement Mobiliteit en Openbare Werken
- De Vlaamse Waterweg

Private actoren:

- Transport en Logistiek Vlaanderen
- Federatie van Belgische transporteurs en logistieke dienstverleners
- (Logistieke) bedrijven regio Rivierenland
- Parkmanagers en terreinbeheerders (Quares, POM Antwerpen, ...)



De doorbraak

Lokale besturen, inwoners en bedrijven van Rivierenland uitten al bezorgdheden over vrachtwagenparkeren. Het parkeren van vrachtwagens leidt immers op vele plaatsen tot hinder, ergernis en zelfs tot onveilige situaties. De referentieregio wil de uitdaging aangaan en

- maakte een **inventarisatie maken van potentiële locaties** voor vrachtwagenparkeren
- deed een **behoeftenbevraging en marktonderzoek**
- en goot **de mogelijkheden tot beheer en financiering in een plan**.

Het doorbraaktraject doorliep volgende fasen:

- Analyse van de regio (deskresearch en stakeholdersanalyse);
- Behoeftenbevraging en locatieonderzoek (via werktafels);
- Marktonderzoek;
- Vormgeven van partnerschappen.

In een volgende fase zijn de keuze van de locatie en keuze van het financieringsmodel voorzien. Dan kan de concrete realisatie van een vrachtwagenparking volgen.

Bijzondere aandacht wordt besteed aan het betrekken van stakeholders. Zij worden niet enkel geïnformeerd maar actief betrokken om te komen tot gedragen oplossingen.

Rivierenland kon bij de uitvoering van het project ook rekenen op het engagement van de betrokken lokale besturen, die zowel inhoudelijk als financieel hebben bijgedragen.



Felipe Garcia Del Pino, Projectmanager Omgeving, Igemo
Pieter Dresselaers, Deskundige Mobiliteit, Igemo

VVSG

